

HALÁL A BUDDHISTA-KOLOSTORBAN

A hajószalónban összeverődött egy kis társaság, künn zuhogott az eső és így unaloműzőül „borzalmas történetekre” került a sor. Mindannyiunknak borsódzott már a háta, amikor Casimir Roger, a francia építész kezdett mesélni.

— Japánban éltem át életem legborzalmasabb pillanatát, mégpedig egy buddhista kolostorban, — mondta Roger és mindig mosolygó arca elkomorodott.

— Hogyan került be a kolostorba? — kérdeztük.

— A történethez a körülményekből csak annyi tartozik, hogy egy szép napon fillér nélkül álltam Tokióban. Helyzetem annyira kilátástalannak látszott, hogy öngyilkosságra határoztam el magam. Halálraszántan sétáltam a császári palota előtti hídon. Lesütött szemmel, gépiesen jártam, így történt, hogy beleütköztem egy férfiba. Önkéntlenül franciául kértem bocsánatot.

— „Excusez!” szavamra karonragadott az ismeretlen. Európai ember volt. Magas, vállas, fekete hajú, markáns arcú, negyvenes férfi. Délvidéki franciának mondta magát és kijelentette: boldog, hogy honfitársra talált. Pár perc múlva becipelte egy teaházba és az édes, zöld tea mellett alaposan kifagatott. Olyan lelkiállapotban voltam, hogy nem tudtam ellenállni: bevallottam, hogy a halálba indultam azon a hídon át, mert nem látok más utat számomra.

— Figyelmesen nézett és mindent tudni akart: hogyan jutottam ilyen nyomorba, mit tudok, honnét jöttem, ki vagyok. Amikor mindent elmondtam, kijelentette, hogy ő éppen magántitkárt keres és felajánlja nekem ezt az állást, mert minden tekintetben megfelelek neki. Lehet, hogy csak két hétig lesz rám szüksége, de előre kifizeti három hónapra a honoráriumot és ha előbb elküld, mert befejezi itteni munkáját, nem kell visszaadnom a pénzt. Nem kíván mást, mint szónélküli engedelmességet és diszkrétitást.

— Kábultan hallgattam a szavát. Mámoros voltam az örömtől, hogy sorsom hirtelen jobbra fordult. Gépiesen nyúltam a csek

Hajnali elmélkedés egy japán kolostorban. Hajnali három órakor kezdődött az elmélkedés a buddhista kolostorban. Elmélkedésen nem imádkozás értendő, hanem a lélekben való elmélyülés: meditáció a végső igazságok és a lét végcélja, a nirvánában való feloldadás fölött.

után. Szinte félálomban hallottam, hogy másnap délelőtt tízkor jelentkezem nála az Imperiál-szállóban.

— Már egy hete voltam a szolgálatában, de még mindig nem tudtam, mi a foglalkozása új gazdámnak, Mr. Chassinnek. Egyre rejtélyesebbnek festett ez az ember, hiszen alig bízott rám egyebet, mint az általa megírt levelek feladását, lényegtelen telefonüzeneteket, apró bevásárlásokat. Leginkább benszülött látogatói voltak, akikkel japánul beszélt, úgyhogy én mitsem értem a tárgyalásukból. Általában nagyműveltségű ember volt és különösen a képzőművészethez értett sokat. De a foglalkozására semmiből sem tudtam következtetni. Már-már attól kezdtem tartani, hogy — kém.

— A második héten megerősödött ez a gyanúm. Furcsa események történtek. Gazdámmal gyanús lebujkoba kezdtünk járni, ahol Chassin izgatott megbeszéléseket folytatott rosszképzű emberekkel. Ezek kisebb-nagyobb csomagokat adtak át neki és csekket, pénzt vettek át tőle. Gazdám egyetlen szóval nem adott magyarázatot arra, hogy mit művel, én pedig nem kérdeztem semmit. Éreztem, hogy nem szabad kíváncsiskodnom s hogy erre vonatkozott felvételemkor a diszkrétio hangsúlyozása. Azt sem értettem sokáig, miért visz magával ezeket az útjaira, míg végül rájöttem, hogy afféle testőrszerepet szánt nekem. Mert egyik alkalommal, heves vita után összetűzésre került a sor közte és a rosszképzű csavargó közt, aki láthatóan keveselte az átadott csomagért kapott pénzt és kést rántott. Chassin hátraugrott és rámkialtott: „üsse le!” Egy horogütéssel sikerült a támadót ártalmatlanná tennem és mire ez magához tért, mi már autóban robotgunk, messze a lebujtól. Most értettem meg, miért bólintott Chassin olyan elégedetten, amikor első találkozásunk alkalmával megtudta, hogy amatőr bokszoló vagyok.

— Alapjában véve nagyon jó dolgom volt Chassin mellett. Munka nélkül, kényel-

mesen éltem. Mégis egyre rosszabbul éreztem magam gazdám gyanús ízelmei miatt. Nem lehet más mint kém — gondoltam és rettegetem, hogy vele együtt én is bajba kerülök majd. Legszívesebben otthagytam volna, de nem tehettem, mert a három havi bért, amit előlégbe kaptam, már elköltöttem.

— Ideges, elkeseredett hangulatban voltam, amikor egyszerre azzal a meglepő kérdéssel fordult hozzám: akarok-e külön keresethez jutni, mégpedig a magam szakmájába tartozó munkával? Fellélegezve mondtam igent és arra gondoltam: az így szerzett pénzből visszaadom az előleget és megszabadulok tőle.

— „Készítsen terveket egy üzemi konyha és egy étterem számára”, — mondta Chassin és elégedetten bólintott, amikor másnap átadtam a rajzokat és a költségvetést. Egész éjjel dolgoztam, de nem éreztem fáradságot, annyira boldoggá tett, hogy ismét építésznek érezhetem magam. Két nap múlva Chassin közölte velem, hogy a terveket elfogadták, azonnal indulunk a helyszínre, ahol én vezetem majd az építkezést. Most már meg kellett kérdezmem, hová megyünk, ki a megbízóm?

— „Eihei-ji-be megyünk”, hangzott a válasz, „ez a hely 250 mérföldnyire van Tokiótól és ez a Zen-buddhizmus központja. Hatalmas Zen-kolostor áll itt, ahol kétszáz szerzetes, illetőleg papjelölt él. A kolostor a 16. században épült és magát az épületet nem akarják modernizálni, mert az megbontaná a stílus egységét. Azt határozták tehát, hogy közvetlen közelében építtetnek egy kisebb épületet, amelyben modern konyhaberendezést állítanak fel és emellé kerül a hatalmas étterem, amely a zárandokokat is befogadhatja. Ezt kell önnek megépítenie.”

— A honorárium összege, amelyet megnevezett, akkora summa volt, hogy abból útköltségre is telt volna, hogy hazajuthassak Franciaországba. Megmagyarázta még, hogy a kolostor lakói előtt úgy kell tennem, mint-

Kezdődik a napi munka! Gongütés jelzi az elmélkedés végét és a napi élet kezdetét. Kétszáz buddhista szerzetes hangja zendül fel a gongütés nyomán, amely Japánban a harangot helyettesíti.

Utban a reggeli. Furesén hat a modern könyhajt a 16. századbeli kolostorépületben. Csak a legutóbbi években építették ezt az új épületrészt a régi kolostorhoz.

ha ő volna az én titkárom, akit nem nélkülözhetek az építkezés folyamán, tehát velem kell a kolostorban maradnia.

— Megkeseredett a szájam íze. Nyilván kémkedni akar itt is és ehhez nekem kell segédkeznie nyújtanom. Undorító szerep, de kénytelen vagyok vállalni, mert lekötöztette vagyok... No de hisz ez az utolsó eset, vigasztaltam magam, itt annyit keresek, hogy hátat fordíthatok Chassinnek és végre hazautazhatom.

— Másnap már a kolostorban voltunk. „Titkárom” nélkül mozdulni sem tudtam, mert úgy a szerzetesek, mint a munkások csak japánul beszéltek és így állandóan Chassin tolmácsolására szorultam. Gyanakodtam, hogy valami összeesküvést sző, mert minduntalan rajtakaptam titkos, suttogó beszélgetéseken egyik-másik munkással, máskor meg azt figyeltem meg, hogyan lopakodik a dús faragásokkal díszített termeken keresztül, odaoson egy-egy Buddha-szoborhoz és tapogatva keres rajta valamit, sőt a falakat is végigkopogtatja. Valami titkos rejtekhelyet keres — villant az agyamba. Kínosan éreztem magam, mint önkéntelen bűnség.

— Együtt étkeztünk a szerzetesekkel, akiknek asztalára nem került soha hús vagy állati termék, tehát tej, vaj, tojás sem. Az étrend sohasem változott: valami darakásaszerű vizes pépet, salátákat és vízbe főtt főzélékeket ettünk állandóan. Életrendünk is a kolostor rendjéhez alkalmazkodott: hajnali három órakor felkelésre zengett a gong, ezt követte egy órai meditáció, amely alatt néma csend borult a kolostorra. Lenyűgöző látvány volt a kétszáz, imára kulcsolt kézzel térdeplő szerzetes, akinek sötét köntösén és simára borotvált fején megcsillant a hajnali nap rózsaszín fénye, míg a hatalmas terem oszlopsora mögött, derengő homályban, ijesztően tornyosultak a faragott Buddhák és a szent állatok döbbenetes szobrai. Mi is résztvevünk a meditáción — hogy miért, azt Chassin tudta csak. Én — bevallom — félálomban szundítottam át ezt az órát. De ha egy-egy pillanatra felébredtem, láttam, hogy Chassin sem merül el a meditációban. Szeme kutatva figyelte a szerzetesek el-

mélyült arkifejlesztését és én esküdni mertem volna, hogy azt kutatja: melyiket lehet vajjon megvesztegetnie. Néhány nap múlva észrevettem, hogy az egyik szerzetes nyugtalanul nézeget maga körül, mintha rettegne valamitől. Chassin pedig eltűnt mellőlem...

— Ettől kezdve, heteken keresztül, ez volt a helyzet. Chassin meditáció közben eltűnt, az a szerzetes pedig — Aibo volt a neve — rémülten reszketett egész órán keresztül. Mindezt természetesen csak én vettem észre, mert a többiek tökéletesen elmerültek az elmélkedésben.

— Kínos hetek teltek így. Elmélkedés után énekeltek a szerzetesek, aztán sietve elköltöttük egyszerű, szegényes reggelinket, majd mindenki a dolgára sietett. Délután öt óráig folyt a munka, akkor ebédeltünk, ezt ismét az elmélkedés órája követte. Este kilenc órára aludt az egész kolostor. Napi 10–11 órai munka mellett hamarosan elkészült az építkezés. A kolostor alatt fekvő konyhából liftet veztettem fel a magasabb fekvő étterem folyosójára, hogy az ételleket így vihessék fel. A kolostor főnökének tetszett a munkám; az első estebéd után, amelyet az új étteremben költöttünk el, kedves mosollyal fizette ki a tiszteltdíját érte. Ugy volt, hogy másnap hajnalban indulunk el a kolostorból, még a meditáció órája előtt.

— Az esti meditáción még résztvevünk és ijedten láttam, hogy Aibo rettegése elérte tetőpontját. Szeme majd kiugrott a rémüllettől, verejték lepte el tar fejét. Magam is szívdobogást kaptam a félelemtől: érzem, valami baj lesz, valami szörnyűség készül itt.

— Mialatt körülöttem énekeltek a szerzetesek, hirtelen megjelent mellettem Chassin és fülembé sügta: „Ha ének után kivonulunk, engedjen mindenkit előre, mi ketten maradunk utolsóknak.” „Miért?” „Szigetem idegesen feléje, mert ezúttal nem bírtam magamban a kérdést elnyomni. Rámnézett, mosolygott. „Ugy látom fél, kedves barátom”, mondta csöndesen, „de semmi oka sincs aggodalomra. Minden a legjobban megy, mindent sikerült elintézni. Mindössze át kell még valamit vennem, amit már előre kifizettem és ezt itt, most fogják nekem átadni. Azonnal kivisszük az autónkhoz és indulunk. Nem várjuk be a reggelt.”

— A megpattanásig feszült minden idegem. Nem bírtam magam tovább fegyelmezni. Kirobbant belőlem a szó: „Vallja be végre, hogy kém és ehhez az aljas munkához használt fel engem! Itt is kémkedett!” Chassin vidáman hunyorgatott, megfogta a karomat és fülembé sügta: „Szerencse, hogy az ének elnyomja a beszédünk hangját. Nagyon ostoba maga, kedves fiatal barátom! Szó sincs kémkedésről! Én szenvedélyes műgyűjtő vagyok és Kelet-Ázsiára specializáltam magam. Különb kincseim vannak, mint a párizsi Guimet-múzeumnak. De ezekhez nem lehet könnyen hozzájutni. Ravaszkodni kell és áldozatokat kell hozni. Éppen olyan diplomáciai sakkhúzásokra van szükség, mint a politikában és az eljárás sokszor — belátom — hasonlít a kémek munkájához is. De nyugodjék meg, nem vagyok kém. Ellenben roppant értékű kincseket sikerült együttműködésünk ideje alatt megszerezni. Most kapom a legbecsebbet: egy 12. századbeli szamuraidardot, amely az egyik szerzetesnek, Aibonak az őselé volt és itt őrizték mostanáig. Hogy milyen módon szereztem meg, az az én titkom. De nem loptam: ő maga adja nekem. Negyedóra múlva birtokomban lesz. És ezt magának köszönhetem. Mert ha maga nem építész, sohasem juthatok hozzá. De most már nyugodjék meg kérem” tette hozzá csillapítóan.

— Valamelyest csakugyan megnyugtatótt ez a magyarázat, noha éreztem, hogy rejtélyes és meg nem engedett módon kényszerítette a szerzetest ősei kincsének átadására. Az ének véget ért és a szerzetesek kivonultak a teremből. Mi egy oszlop mögé rejtőzve vártunk. Amikor egyedül maradtunk, Chassin előresietett az egyik Buddha-szoborhoz, amely a terem egyik oldalfülkéjében állt. Én követtem. Már egészen sötét volt a teremben, csak a hold fénye világított be. A hatalmas Buddha meredten mosolygó arca kísérteties volt a holdfényben. Előtte feküdt a földön egy kard.

Chassin intett, hogy emeljem fel. Reszketve vettem fel és láttam, hogy — véres...

— Megtántorodtam és kiejtettem volna kezemből, ha Chassin nem kapja el. Ő is rémülten meredt a vérforra, de nem vesztette el a fejét. Kutatva nézett körül és hamarosan észrevett egy sötét tömeget a szobor egyik oldalán. Rámutatott. Reszkető keze irányát követve, odanéztem. Mindketten közelebb léptünk és följe hajoltunk a sötét tömegnek. Szerzetes-köntöst láttunk. Odaléptem és felém fordítottam a térdeplő ember lehajtott fejét. Halott arc nézett szembe velem. Aibo arca. A hold pászta most éppen odaért és fényében kis töcsa csillant fel a halott mellett. Vér... Ösztönös mozdulattal széthajítottam a szerzetes köntösét és iszonyodva ugrottam félre. A holttest hátrahanyatlott és a sötét köntös mögül borzalmas seb tátongott elő.

— Harakiri... suttogtam rekedten az iszonyattól. — Aibo úgy érezte, hogy árulást követett el ősei ellen, amikor az ősi kardot odaadta és ezért ősi szokás szerint feláldozta életét...

— „Ezt nem akartam...”, motyogta kétségbeesetten Chassin, „sohasem gondoltam, hogy ilyesmi is lehetséges...” Reszketve állt néhány pillanatra, aztán összeszedte magát, karon ragadott és kihurcolt a kocsizhoz. Megnyomta a pedált és száguldvá menekültünk a véres tett színhelyéről. De a kocsiban magunkkal vittük a véres kardot... A gyűjtőszervenvedély meg ebben a szörnyű pillanatban is éber maradt és nem engedte a zsákmányt elveszni.

— Tokióban elváltam Chassin-tól, az első hajóval hazajöttem és soha többé nem találkoztam különös gazdámval. De amíg élek, nem felejtöm el azt a borzalmas pillanatot, amikor a felmetszett mellű szerzetest ott láttam heverni a mosolygó Buddha előtt — fejezte be elbeszélését a francia építész.

Rónay Mária

„Ép testben, ép lélek...” A fiatal novíciusok gondozzák a buddhista kolostor gyönyörű parkját.